

Prefe.

Somija un Baltijas faweeniba.

"Kaja" rakita 14. junijā:

Nefen lijojām, ka Baltijas faweenibas dibinafchanas leetā Somija eejem nogaid of ch u Itahwokli. Tagad jaunakās fomu awiles aifrahda, ka Baltijas faweenibas ideja, — eefkaitot faweenibā ari Somiju, — atrodot arween leelaku peekrīfchanu. Pat Somijas fweedru awiles, kas agrak pret Baltijas faweenibū iisturejās wehfi, pehdejā laikā fahkučhas rakitit zitadi. Wiswairak Baltijas faweenibū, kurā etilptu ari Somija un Polija, aiflāhw lemneeku laikrakiti. Bel tam wehl fchāt leetā plačhi ilteikufchās "Uli Suomi" un "Hellingin Sanomat". Pehdejais laikrakits apikata fcho jautajumu kahdā fawā eewādā, kur itarp zitu ifsaka fchahdas domas:

Kreewijas apītahki leekas tahdi, katiklab Somijai, kā arizitām Kreewijas jaunajām no-maju walstīm nepeezeefchami wajadīgs fahkt leetot kopejus aiflārga līh-diekjus fawas pafītahwibas aifītahwe-fchanai. Kahdai jabuht Somijas un zitu no Kreewijas atdalijuschos walstu faweenibai, par fcho jautajumu nopeetni ja-pahrdomā, paturot weenmehr wehřā Somijas labklahjibū. Skaidri redfams, ka tai wajaga buht aiflārga faweenibai. Par zitadu faweenibū neweens uedomā, jo fchim walstīm naw eekaf-chanas noluhku.

Siuams, fchis faweenibas nodibinafchanas failtita ar gruhtibam, fewifchki tapehz, ka atteezibas itarp daichām walstīm, fewifchki itarp Leetawu un Poliju, wehl naw pilnigi noskaidrotas; tāpat ari Polijas atteezibas pret fabee-drotem pehdejā laikā tapučhas nelkai-drakas. Daichā sijā gruhtibas rada ari tas aptītahkli, ka wehl wiſas fchis walstīs naw tautu faweenibas beedri un newar zeret uſ tautu faweenibas aifārdlibu. Tomehr fchis gruhtibas naw jaufkata par fchkehrili faweenibas dibinafchanai.

Igaunu jaunatne.

Sakārā ar Igaunijas jaunatnes tweht-keem "Postimees" ifsaka 13. junija eewādā lawas domas par igauņu jaunatnes uldewumeem. Starp zitu tas rakta:

Wehl nefen atpakaļ igauņu jaunatne glūšchi falihka iem daichadu ideju un zenteenu naltas, ko atneia k reewu iuteligenzes druhmā, pafan-les nihdetaja gara itahwā. Daichadi politiķi jautajumi un pātales ulskati peekehrās jaunajām dwehfelem, kā dadīchi pee drehbem un draudeja jaunatni padarit pirms laika wezu un fapihkučhu, faruhg-tinatu, iħultainu.

Tagad fanahk igauņu jaunatne kopā no wiām malam. Wijs wairs nefeen fawas de-dīgās dwehfeles pee druhmee m jautajumē un probleemē; tai prahā briħwas kultibas, zihkstočhanas, dleefmas un rotaļas. Svehtkos netruhklt ari dīhwa wahrda un nopeetnas domas.

Igauņi leek fawas nahkotnes zeribas uſ fawu jauno paaudī. Ja jaunatne faweno īpehku, īparu un darba mihe-Itibū ar garigām interefem, tad Igaunijas nahkotnes zeribas peepildifees. Igaunijas walts, kulturas un fainmeezibas nahkotnes iwarigakais zeetokfnis ir darbs. Darba kulturā fels igauņu tauta un walts.

Jaunās walstīs.

Polija.

Polijs fainmeeziskais itahwoklis.

Polijs tīrdīneebas politikai ir teekfimes aifārtat eekfīemes ruhp-neezeibū. Muitas noteikumi ailleedi eekfīemes ruhp-neezeibai nepeezeefchamo pītmweelu īwechanu. Polija naw wehl atgrieziņes pee briħwtīrdīneebas, lai gan tāda ar katu deenu atrod jo wairak peekriteju. Waldibas apindās wehl joti daudī peekriteju aifārgu muitas iiftrēfchanai. Pagādam peeturas pee līzēntfchū līstemas. Paredi, ka dīrlumā pilnigi atzels kā lizenzes, tā ari monopolus. Apgahdibas ministrija jau likwidējas. Naw tomehr īflehgts, ka tīrdīneebai ar Kreewiju ari turpmak dos līnamas lizenzes.

Šimbrīhīcham paleek spehkā pilnigs walts monopolis uſ labibu, zukuru, fahli, oglem, īpītu, tabaku un petroleju.

Pirms kāja no Latvijas eeweda Polija papiri, ahdas, krahfas, ķīmīklas, Itiklu, tektila iiftrāhdajumus un konierwus. No Polijas iifeda uſ Latviju diellsprezes, manuākturu, galanteriju. Weetejee tīgotaji zer, ka fchis agrakā pītīchū ap-maiņa ar laiku atjaunofoes.

Šimbrīhīcham ultur ar Latviju fakarūs tikai Warichawas diikontobanka un Peterpils-Rigas komerzbanks Polijas nodajas. Par Latviju interelejas ari zitas bankas, kā Warichawas komerzbanks, Lodlas tīrdīneebas bankas un Polijas tīgotaju banka Warichawa. Wilas fchis bankas wehlas Itahées iakaros ar Latviju tikai pehz tam, kad itarp abām walstīm buhs īestabjučches kahrtīgi tīrdīneebas fakari un fatikme. Šchini noluhkā wajagot noflehgts itarp abām walstīm tīrdīneebas lihgumu, ar kuju, itarp zitu, nokahrtotu oītu jautajumu, un atjaunot nepahrtrauktu diells-zeja fatikmi zaur Dāugawpili.

Tīrdīneebas un ruhp-neezeibas miniftrijs iiflūdināju, ka Kreewijas tīrgus gāda pīrmā kāhītā uſ fchahdām prezēm: weļu, drehbem, apaweeem, degeem, adatam, kemmēm, kurpem, Itiklu, mahla un porzelana traukeem, naglam, lampam, kajotem, dākīčīgām un nālcheem. Šchō pītīchū Polijā fakrahjees īfēschānai daudi. Ar Kreeiju wehl naw usshakti ofiziali tīrdīneebas fakari; naw ari paguhts iiftrāhdāt noteikumus par traflītu.

Peħz ofizialeem awoteem Polija neefot gandrīhs neka eewedu no Latvijas. 1920. gāda īfēlēts uſ Latviju 30.000 kilogramu pītīchū par 13.385 Šchweizes frankeem. Tīrgopī ir ar meeru pahrdot prezi fob Danziga waj franco robeħchu Itāzija, pret famaklu fakadrā naudā. Uſ abūfigu weenofchanos noteikumus wa-retu grolit.

Weetejās walutas kurts Polija lotiems. Tagad, pīmehram, weena mahrziņa īterliu makfā 3400 poļu markas. Eemelli fchahdai naudas wehrtibas kīfchanai pa leelakai dajai kopigi ar Latviju: imports leelā mehrā pahrfneeli ekportu; leeli parahdi ahrīmēs; budlchets noflehgts ar milligu defizītu un t. t. Šekas — pafīva tīrdīneebas bilanze, beīmēriga papirnaudas īlaifchanā un lihdi ar to tās wehrtibas kīfchanās. Uſ papirnaudas kurfa ītabili-fchanu un tā pazelchanu leek leelas zribas, kuras pamato uſ a) briħwu tīrdīneebi, atzelot walts īestahħi aif-bildnib; b) fejhjumu paplatchināfchanu, īaliħdlinot ar pagħajju fadu; c) no-vehroto ruhp-neezeibas īplaukħfchanu; d) intenliwaku ogļu raktuwju īlmano-fchanu; e) meera noflehgħiħanu ar pādomju Kreeiju, ar ko famalinafees mil-ligei kāja reforma īfdewumi, un ari u tīrdīneebas lihgumem ar Franziju, Rumaniju un zitām kāmītu walstīm; f) tranporta lihdlekku īllabofchanos ar roligaku wagonu un lokomotivju buhwi paċċha Polijā, kā ari zeribā uſ wagonu eegħiħchanu no Wahzijas ar fawas jaunās fabeđrotas, Franzijas palihdību; g) konstituzijas āweħfchanu Polija lihd-fħinejās pagādu waldbas weetā, kura kaitejte (?) walstīj ar fawu īwahritgo politiku.

Poļu marku tagad kotē Wakareiropas birfħas un nefen fahka kotet ari Nujorkā.

Polija wehl naw paguwaše īllaist aif-neħħumus ahrīmēs. Pirmo kreditu Polijai atwebleja Franzija, par 500 miljoneem franku; tas ir īlmanots un daudikahrti paleelinats. Bel tam Anglia un Seemejamerikas faweenotās walstīs 1919. un 1920. g. atwehra Polijai kreditu par 2½ miljardem franku, ap-għadibas wajadlibam un fainmeeziskas dīħwes atjaunoħchanai. Ari fchis krediti ilmanotti.

Papirnaudas lihdi fchim illalits par 75 miljardem un daichadu īekfīħeu aīnnejmum par apm. 35 miljardem, kopā par 110 miljardem marku. Pehdejox 2 meħħefch Polijas markas kuris kjuwiss daudi ītabilaks nekā agrak un naw pahrfneedlis 3400 markas par mahrz. Iteri, kā tas gadījās leemas meħħefch. Pahriktas zenas tomēhr auz, lai gan ne tik īrauji, kā agrak.

Tranporta Itahwoklis īllabojas ar katu deenu. Apdroħchināfchanas beeħbiħas apdroħħina prezi pret katu riħku. Diells-zejj un kugi tagad atbild par lahdinu. Šchini pawafari atjaunoata kāra laikā pahittraukta kugħneebiha pa Wilas upi. Neapħaħħiħams ir-zeetiemis tranports. Ar ritofħha materiali pawairoħchanu ir-iftedħes uſ īllabofchanos. Lai weżinatu wagonu buhwi, darbnizās eewesta pre-

Tīrdīneebiba un ruhp-neezeibiba.

Kurfi.

Waluta	Riga		Londonā	
	15. junija	16. junija	15. junija	
Anglu mahrziġa	1875—1900	1875—1900	Amerikā	3.77.25
Amerikas dohrs	495—505	495—505	Parīzē	16.80
Franzijas franki	39—40	39—40	Brītele	47.35
Belgijas franki	—	—	Šveice	22.38
Šchweizes franki	—	—	Italiā	73.75
Italijs lira	110—112	110—112	Stokholma	16.81
Sweedrijas krona	84—86	84—86	Kopenhagenā	22.08
Danijas krona	71—73	71—73	Kriūliānā	26.05
Norvegijas krona	—	—	Wīne	1725
Austrijas krona	—	—	Pragā	268
Tīcēlijas krona	—	—	Amsterdamā	11.41
Holandes guldenis	162—167	162—167	Berlinē	259
Wahzijas marka	7.25—7.35	7.35—7.45	Bukareitē	248
Otrubis	14.30—14.50	14.50—14.70	Madridē	28.92
Somijas marka	8—8.25	7.75—8—	Somija	240
Igaunijas marka	1.30—1.35	1.30—1.35	Warichawā	4400
Polijas marka	0.41—0.43	0.41—0.43	Atenā	—
Selta franki (lats)	98—	98—	Montr.	60.25
Padomes rbl.				

Riga, 1921. gāda 16. junija.

Walutas - ahrīmes nodajas pīekfīħneeks R. Baltgallis.

miju ilmakja itrahħneekem. Ildariti leeli lokomotiwju pafuhtijumi Amerikā.

Polijai naw peeteekofchu tīrgu nedī ēekfīħem, nedī ari no kāja zeetufchās kāmītu walstīs. Ruhp-neezeibā īestahħees klufums. Daudi darba roku ir fwabadas. Lai wijs nodarbinatu, illabo wahzu okupazijas laikā zeetufchās fabrikas. Beldarbneekus peewelk ari pee walts darbeem, peem, pee transħeju nolihdīna fchanas, zeju illabofchanas u. t. t. Statistika rahda, ka beħdarbneeku īkaito deenas famasinaħas.

Ogħju krahjumu Polijā ir-daudi. Ogħju īlmantofħħana tagad faħneġu ap 80% no pīrmiska āpmeħra. Tranporta gruhtibu deħi ar ogħem war apmeernat tikai ruhp-neezeibas pratiħas. Dīħwoklūs pa leelakai dajai apkurina ar dħargo malku.

Neeħehrojot wiħas tagadejjas gruhtibas, Polijas fainmeeziskais itahwoklis labojas, un ir-zeriba, ka dīħwie dřiħi eeees normalās fleetēs. (Ekonom.)

Polijas ruhp-neezeibas atjaunoħchanā.

Warichawa, 16. junija. (Radio) Tīrdīneebas un ruhp-neezeibas ministrs informeja pīfes pīekfīħħawjus par panahkumem Polijas ruhp-neezeibas atjaunoħchanā. Ogħju rasħoħiħana paħħula īlk īstħażi fuq 70% no pīrmiska normas; fch. g. janwari raħċots 746.000 tonnas, aprili 885.000. Šahls pagħiżu ġadu īstħażi fuq 15.000 tonnu meħħeff, bet fħogħad jau 21.000. Petrolejs 1914. g. raħċots 64.000 zilfernas; apmeħram puże no fchid daudluma il-wieħħi uš-ahrīm. Zukura rasħa 1919. gāda — 12.000 tonni, 1920. gāda — 17.000. Strahdnekk īkait no 261.159 pagħajju īstħażi fuq audlis liħdi 340.000. Pirms kāja itrahħneeku biji 530.266.

Ahrīmes.

Lihgum ītarp Tīcēħħowakiju nn Rumaniju.

"Journal de Genève" lipu no Pragas, ka tīcēħħowakku-rumāju lihgumam ir-fekħoħa fatur:

1. Ja Ungarija ul-bruktu weenai no lihgumfleħxejm walstīm, oħra walts ap-nemex tai-paliħħiet; fchis paliħħidħibas weidus noteiks 2. pantā pareddet pī īppli konvenzija.

2. Tīcēħħowakku republikas un Rumanijas karalites kompetentas teknifkàs autoritatis kopigi iiftrāhdas fe-wiħħi militaru papildu konvenziju, kura noteiks, kahdi foh īperjami fchis lihgum īplidħiħanai.

3. Neweenai no lihgumfleħxejm walstīm naw teefiħas bel-eeprekk-fħejas paliħħofchanas oħra pużei nofleħgt faweeibar ar kahdu tħix-xiwal.

4. Lai falkaqotu lawus fohux meera labā, abas waldbas ap-nemex fawtarpejji salħiġiħi, kā īstħażi īt-konvenzija.

5. Schi konvenzija paliks spehkha 2 gadus, fka ittot no ratifikazzju ap-maiħas deenā. Peħz tam lihgumfleħxejm walstīm buhs teefiħas no fchis konvenzijas atteikħees; taħħad għadju īm ħalli konvenzija tomehr wehl paliktu spehkha 6 meħħefchus peħz atteeziga paliħoġuma deenā.

6. Schi lihgum īstħażi paliħoġa tħalli faweeibai.

7. Schi lihgum īstħażi ratifizēs un ratifikazzjons dokumentus apmainis peħz eip-peħħas dřiħsak laik.

Tīcēħħu laikrakts "Cas" ar gandar-jumu attihm, kā tagad nofleħgħa milit

